

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 15/22
Люксембург, 25 януари 2022 г.

Решение по дело C-638/19 Р
Комисия/European Food и др.

Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е стигнал до извода, че Комисията не е имала правомощието да провери обезщетението, изплатено от Румъния на шведски инвеститори в изпълнение на арбитражно решение, в светлината на правото в областта на държавните помощи

Ако с арбитражното решение са приети доводите на инвеститорите, че тази държава членка незаконосъобразно е отменила схема за данъчни стимули преди присъединяването си към Съюза, посочената от Комисията мярка за помощ все пак е била предоставена след присъединяването

На 29 май 2002 г. Кралство Швеция и Румъния сключват двустранен инвестиционен договор за насърчване и взаимна защита на инвестициите (наричан по-нататък „ДИД“), чийто член 2, параграф 3 предвижда, че всяка договаряща страна гарантира по всяко време справедливо и равноправно третиране на инвестициите, вложени от инвеститорите на другата договаряща страна. Освен това ДИД предвижда, че споровете между инвеститорите и страните, подписали договора, се уреждат от арбитражен съд.

През 2005 г. в рамките на преговорите за присъединяване на Румъния към Европейския съюз румънското правителство отменя национална схема за данъчни стимули в полза на някои инвеститори от региони в неравностойно положение (наричана по-нататък „схемата за данъчни стимули“).

Като смятат, че отменяйки схемата за данъчни стимули, Румъния е нарушила задължението си да гарантира справедливо и равноправно третиране на инвестициите им в съответствие с ДИД, няколко шведски инвеститори искат да бъде учреден арбитражен съд, за да получат обезщетение за причинените вреди. С арбитражно решение от 11 декември 2013 г. този съд осъжда Румъния да заплати на въпросните инвеститори обезщетение за вреди в размер на около 178 милиона евро.

Въпреки различните предупреждения на Европейската комисия относно необходимостта от спазване по тази преписка на правилата и процедурите, приложими в областта на държавните помощи, румънските органи изплащат обезщетението, присъдено от арбитражния съд в полза на шведските инвеститори.

С решение от 30 март 2015 г. (наричано по-нататък „спорното решение“)¹ Комисията квалифицира изплащането на това обезщетение като несъвместима с вътрешния пазар държавна помощ, забранява нейното привеждане в действие и разпорежда възстановяването на вече изплатените суми.

Сезиран с няколко жалби, Общият съд отменя това решение², тъй като по същество Комисията е приложила с обратна сила правомощията си към факти, предхождащи присъединяването на Румъния към Съюза на 1 януари 2007 г. Всъщност Общият съд

¹ Решение (ЕС) 2015/1470 на Комисията от 30 март 2015 година относно държавна помощ SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN), приведена в действие от Румъния — Изпълнение на арбитражно решение по дело Micula срещу Румъния от 11 декември 2013 г. (ОВ L 232, 2015 г., стр. 43).

² Решение на Общия съд от 18 юни 2019 г., European Food и др./Комисия, [T-624/15](#), [T-694/15](#) и [T-704/15](#).

изхожда от предпоставката, че Румъния е предоставила посочената помощ към датата на отмяна на схемата за данъчни стимули, а именно през 2005 г.

В производството по обжалване Съдът, заседаващ в голям състав, отменя това решение на Общия съд и потвърждава компетентността на Комисията да приеме спорното решение, като едновременно с това връща делото на Общия съд, за да се произнесе той по основанията и доводите, изложени пред него относно основателността на това решение.

Съображения на Съда

Тъй като на основание член 108 ДФЕС Комисията е придобила правомощието да упражнява контрол върху мерките за помощ, приети от Румъния, считано от присъединяването ѝ към Съюза, Съдът припомня, че държавните помощи трябва да се смятат за предоставени по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС към датата, на която на получателя е предоставено правото да ги получи по силата на приложимата национална правна уредба. Определящият елемент за установяване на тази дата зависи от придобиването от страна на получателите на сигурно право да получат разглежданата помощ и от свързаното с това задължение в тежест на държавата да предостави тази помощ. Всъщност именно в този момент такава мярка има възможността да доведе до нарушаване на конкуренцията, което може да засегне търговията между държавите членки по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.

В случая Съдът констатира, че правото на обезщетение за твърдените от шведските инвеститори вреди, макар да произтича от отмяната — за която се твърди, че е в нарушение на ДИД — на схемата за данъчни стимули от Румъния, е предоставено едва с арбитражното решение от 11 декември 2013 г., което не само установява съществуването на това право, но и определя количествения му размер. Всъщност едва след арбитражното производство тези инвеститори са могли да получат действителното изплащане на обезщетението, макар то да има за цел да поправи отчасти вредите, които те твърдят, че са претърпели в период преди присъединяването на Румъния към Съюза.

Така, като се има предвид фактът, че посочената мярка за помощ е била предоставена след присъединяването на Румъния към Съюза, **Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че Комисията не е имала правомощието *ratione temporis* да приеме спорното решение на основание член 108 ДФЕС.**

Съдът уточнява, че въпросът дали предоставеното с арбитражното решение обезщетение може да представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, е извън компетентността му в рамките на производството по обжалване, доколкото този въпрос не е бил разгледан от Общия съд. При това положение компетентността на Комисията по член 108 ДФЕС в никакъв случай не може да зависи от резултата от разглеждането на този въпрос, тъй като превантивният контрол, упражняван от Комисията в приложение на тази разпоредба, има за предмет по-специално да определи дали разглежданото обезщетение представлява държавна помощ или не.

Накрая, Съдът констатира, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото и като е приел, че решение *Achmea*³ на Съда е ирелевантно в конкретния случай.

В решение *Achmea* Съдът постановява, че членове 267 ДФЕС и 344 ДФЕС не допускат международно споразумение, сключено между две държави членки, което предвижда, че инвеститор от една от тези държави членки може в случай на спор във връзка с инвестиции в другата държава членка да заведе дело срещу последната пред арбитражен съд, чиято компетентност тази държава членка се е задължила да приеме. Всъщност, сключвайки такова споразумение, държавите членки се съгласяват да изключат спорове, които може да се отнасят до прилагането или тълкуването на правото на Съюза, от компетентността на техните собствени съдилища и съответно от системата от способности за съдебна защита, която

³ Решение на Съда от 6 март 2018 г., *Achmea*, [C-284/16](#) (вж. също [прессъобщение № 26/18](#)).

член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС ги задължава да установят в областите, обхванати от правото на Съюза.

В случая обаче е безспорно, че **поисканото от шведските инвеститори обезщетение се отнася и до вреди, за които се твърди, че са претърпени след датата на присъединяване на Румъния към Съюза, от който момент правото на Съюза, и по-специално членове 107 ДФЕС и 108 ДФЕС, се прилага по отношение на тази държава членка.** Поради това отнесеният пред арбитражния съд спор не може да се смята за ограничен във всичките си елементи до период, през който Румъния, тъй като все още не се е била присъединила към Съюза, не е била обвързана от правилата и принципите, произтичащи от решение Achmea. Освен това е безспорно, че този арбитражен съд не е част от правораздавателната система на Съюза, тъй като не се вписва в системата от способности за защита, която член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС задължава държавите членки да установят в областите, обхванати от правото на Съюза.

При тези условия съгласието на Румъния за предвидената в ДИД арбитражна система е станало безпредметно след присъединяването на тази държава членка към Съюза.

С оглед на всички тези съображения Съдът отменя обжалваното съдебно решение и връща делото на Общия съд, за да се произнесе той по основанията и доводите, изложени пред него относно основателността на спорното решение, и по-специално относно въпроса дали посочената в него мярка отговаря по същество на условията по член 107, параграф 1 ДФЕС.

ЗАБЕЛЕЖКА: Решенията или определенията на Общия съд подлежат на обжалване пред Съда, което се ограничава само до правни въпроси. По принцип обжалването няма суспензивно действие. Ако жалбата е допустима и основателна, Съдът отменя решението на Общия съд. Когато фазата на производството позволява това, Съдът може сам да постанови окончателно решение по делото. В противен случай той връща делото на Общия съд, който е обвързан с решението, постановено от Съда в рамките на обжалването.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293